

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 491/2025
27.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Ступар адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Одред жандармерије у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Одељење у Новом Саду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 464/24 од 10.09.2024. године, на седници одржаној 27.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 464/24 од 10.09.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 33/23 од 16.01.2024. године, допуњеном пресудом истог суда П1 33/23 од 18.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда, тужбени захтев је делимично усвојен (став други изреке) и обавезана тужена (став трећи изреке) да тужиоцу, за период од 01.12.2019. до 31.12.2022. године, на име додатка на плату исплати: 102.052,12 динара по основу прековременог рада са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 16.225,23 динара на име неисплаћене обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, 8.509,64 динара по основу рада на терену са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 1.856,88 динара на име неисплаћене обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, 77.010,87 динара на име трошкова за долазак на рад и одлазак са рада са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 18.172,19 динара на име обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, као и 12.375,00 динара на име дневница за службена путовања у земљи са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 3.266,04 динара на име обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године. Ставом четвртим изреке је одбијен тужбени захтев за исплату 325.979,57 динара на име увећане плате по основу рада у смени и рада у турнусу са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 15.883,64 динара на име обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, 78.538,96 динара на име увећане плате по основу приправности са законском затезном каматом

од 16.10.2023. године до исплате и 17.070,05 динара на име обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, као и захтев за исплату додатка на плату по основу рада на терену преко досуђеног износа од 8.509,64 динара до траженог износа од 186.914,85 динара са законском затезном каматом почев од 16.10.2023. године до исплате и обрачунате законске затезне камате на овај износ преко досуђеног износа од 1.856,88 динара до траженог износа од 41.102,00 динара. Ставом петим изреке је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 56.218,95 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 464/24 од 10.09.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужене је делимично усвојена и укинута првостепена пресуда у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати 12.375,00 динара на име дневнице за службена путовања у земљи са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 3.266,04 динара на име обрачунате законске затезне камате до 15.10.2023. године, као и у делу одлуке о трошковима парничног поступка и списи предмета у том делу враћени су првостепеном суду на поновно суђење. Ставом другим изреке, делимично је усвојена жалба тужиоца и преиначена првостепена пресуда у одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву, тако што је обавезана тужена да тужиоцу за период од 01.12.2019. до 31.12.2022. године исплати поред досуђеног износа на име накнаде трошкова рада и боравка на терену исплати још 178.405,21 динара са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 39.245,12 динара на име законске затезне камате обрачунате до 15.10.2023. године, као и 78.538,96 динара на име увећане плате по основу приправности са законском затезном каматом од 16.10.2023. године до исплате и 17.070,05 динара на име обрачунате затезне камате до 15.10.2023. године. Ставом трећим изреке, у преосталом делу жалба тужиоца и жалба тужене су одбијене и потврђена је првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу и делу одлуке о приговору апсолутне ненадлежности суда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, из свих законских разлога, побијајући је, како произлази из навода ревизије, у преиначеном усвајајућем делу одлуке о захтеву за накнаду трошкова за рад на терену и приправност, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужене у побијаном делу је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП), због чега није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући правилност побијане, у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на радном месту ... у Одреду жандармерије у ..., са утврђеним коефицијентом за

обрачун плате 1,866 на основу Уредбе о платама полицијских службеника. У спорном периоду, од 01.12.2019. до 31.12.2022. године, тужилац је поред редовног рада имао и ванредна ангажовања – обезбеђивао је спортске утакмице, скупове и друге јавне догађаје. За наведено ангажовање тужиоцу је као редован рад признат рад до 12 сати проведених на ванредном обезбеђењу, док су му се као прековремени рад признавали сати рада проведени преко тих 12 сати ангажовања. Тужилац је у спорном периоду у осам наврата боравио на терену, укупно 92 дана, и упућиван у копнену зону безбедности (КЗБ) на по 15 дана у континуитету, где је био смештен у објекту који обезбеђује тужена. Током једног радног дана тужилац је био ангажован 6/8 часова у патроли и по два сата у стражи, након чега је боравио у бази, приправан да у случају било каквог позива на активност, у било које доба дана или ноћи, буде спреман за ангажовање. За овакву врсту ангажовања тужена је тужиоцу исплаћивала дневнице у износу од 1.800,00 динара. Тужилац је у том периоду био ангажован за рад на терену и упућиван у ... ради обезбеђења затвора и штићених лица, где је био ангажован по 6 сати. Без обзира да ли је на радном задатку или не, тужилац није смео да напушта круг базе без дозволе и у сваком моменту је морао да се одазове на позив за извршење радног задатка или других обавеза у оквиру базе. Дешавало се да приликом рада на терену у ... поред редовног распореда рада буде ангажован и ради превоза притворених лица до судова по градовима у Србији или ради одласка по храну, као и у ... и ... на рад са мигрантима и овакав рад би трајао по 12 часова дневно. Тужена је у спорном периоду водила редне листе за тужиоца на основу којих је утврђен број прековремених сати тужиоца, с тим да тужилац није користио слободне дане нити је добијао решења за прековремени рад. Тужена није тужиоцу исплаћивала увећање плате по основу приправности, накнаду трошкова рада на терену, као ни увећање за прековремене сате, док трошкове за долаза и одлазак са рада није исплаћивала у пуном већ у нижем износу.

Из налаза и мишљења судског вештака економско - финансијске струке утврђена је висина неисплаћене увећане плате по основу дежурства ван радног времена (приправност) и накнада трошкова рада и боравка на терену (теренски додаток), са обрачуном законске затезне камате од доспећа до 15.10.2023. године као дана вештачења, у складу са којим је тужилац определио тужбени захтев.

На овако утврђено чињенично стање, правилно је другостепени суд применио материјално право из одредби Закона о полицији, Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника и Посебног колективног уговора за полицијске службенике, који су били у примени у спорном периоду и првостепену пресуду делимично преиначио у одбијајућем делу захтева за накнаду трошкова за рад на терену и приправност.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Предмет тужбеног захтева, у побијаном делу, је исплата додатка на плату по основу дежурства ван радног времена (приправности) у периоду од 01.12.2019. до 31.12.2022. године, у ком је тужилац у осам наврата боравио на терену, укупно 92 дана, и упућиван у копнену зону безбедности (КЗБ) на по 15 дана у континуитету, где је био ангажован 6/8 часова у патроли и по два сата у стражи, након чега је боравио у бази, приправан да у случају било каквог позива на активност, у било које доба дана или ноћи, буде спреман за ангажовање. Тужилац је био ангажован за рад на терену и

упућиван у ... ради обезбеђења затвора и штићених лица, у трајању од по 6 сати. Без обзира да ли је на радном задатку или не, тужилац није смео да напушта базу у којој је смештен без дозволе и у сваком моменту је морао да се одазове на позив за извршење радног задатака или других обавеза у оквиру базе.

Код таквог стања ствари, супротно наводима ревизије, без обзира на измене важећег Закона о полицији („Службени гласник РС“ број 6/26, 24/18, 87/2018) у одредбама члана 156. ст.2. и 3. (изменом у броју 24/18 од 26.03.2018. године) и члана 187. Закона о полицији (изменом у броју 87/2018 од 13.11.2018. године) које на другачији начин регулишу начин и форму одређивања приправности (уређену Правилником о приправности за рад - „Службени гласник РС“ бр.16/17 од 27.02.2017. године), правилна је другостепена пресуда којом је усвојен тужбени захтев на додатак на плату по основу приправности, јер тужиоцу као полицијском службенику припада право на увећање плате по основу приправности у смислу члана 147а став 1. Закона о полицији („Сл. гласник РС“, бр.101/05...64/15) који полицијском службенику признаје право на остваривање додатка на плату и за дежурство ван радног времена (приправност), као и на основу члана 12. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Сл. гласник РС“, бр.22/15...7/19). То право му припада и на основу важећег Закона о полицији („Сл. гласник РС“ број 6/2016, са изменама у бројевима 24/2018, 87/2018) на основу новелираних одредаба члана 156. став 2. и 3. и члана 187, а у вези одредби цитираног Правилника о приправности за рад, у конкретно утврђеној чињеничној ситуацији када је применом правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП, тужилац доказао да је у наведеном временском периоду био приправан по усменом налогу непосредног руководиоца, да је током боравка на терену био констатно у ишчекивању евентуалног позива и ангажовања, док тужена није доказала супротно да му такав усмени налог није издат и да није био приправан без обзира на новоустановљену обавезу тужене цитираним одредбама новелираног Закона о полицији, да се у ситуацији одређивања приправности полицијских службеника доноси посебан распоред рада или писани налог од стране непосредног руководиоца, а с обзиром на то да постоји изузетно и могућност издавања усменог налога (са обавезом издавања образложеног писаног налога у року од 24 часа).

Нису основани ни наводи ревизије којима се тужиоцу оспорава право на накнаду трошкова за рад на терену.

У спорном периоду тужилац је поред редовног рада обављао рад на терену по налогу овлашћеног лица и према дневном распореду рада на тај начин што је имао и ванредна радна ангажовања изван службених просторија послодавца, боравком и радом на обезбеђењу спортских утакмица, супова и других јавних догађаја. За наведено ангажовање тужиоцу је као редован рад признат рад до 12 сати проведених на ванредном обезбеђењу, док су му се као прековремени рад признавали сати рада проведени преко 12 сати ангажовања.

Супротно наводима ревизије, претходно обраћање послодавцу за остваривање тог права подношењем писаног захтева није услов за покретање судског поступка. То да ли ће руководиоци органа о том праву запосленог да одлуче посебним решењем за сваког запосленог појединачно, против ког појединачног акта је дозвољена жалба у управном поступку и обезбеђена судска заштита у управном спору, није од утицаја на обавезу исплате накнаде теренског додатка.

Насупрот наводима ревизије, правилно су нижестепени судови оценили да потраживање тужиоца по основу теренског додатка није исто што и накнада на име отежаних услова рада и да тужиоцу применом одредаба Закона о полицији, Посебног колективног уговора за полицијске службеника, које су биле у примени у спорном периоду, члана 43. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 98/07... 84/15) и Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 25/2015), припада право на исплату увећане плате по основу боравка и рада на терену.

Према одредбама чланова 43. став 1. и 44. став 1. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр.86/2007, 93/2007, 98/2007, 84/2014 и 84/15), рад на терену јесте рад који се по природи посла врши изван службених просторија, а на који се државни службеник или намештеник, по налогу овлашћеног лица, упућује да изврши службени посао и исплаћује се накнада трошкова рада и боравка на терену (теренски додаток) у висини од 3% просечне зараде запосленог у Републици Србији, према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за статистику.

Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр.18/2011 и 46/2014) уговорено је право запосленог на накнаду трошкова рада и боравка на терену (члан 33.), а одредбом члана 47. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 70/2015) предвиђено је да се на права и обавезе полицијских службеника када је то за њих повољније примењују одредбе Посебног колективног уговора за државне органе.

Према одредби члана 39. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 25/2015) запослени има право на накнаду трошкова рада и боравка на терену (теренски додаток) који износи 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике Србије према последњем коначном објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике на дан исплате, а све у вези члана 17. Закона о државним сужбеницима („Службени гласник РС“ бр.79/2005...157/2020). У складу са одредбом члана 256. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05), општи, посебни колективни уговори и колективни уговори код послодавца примењују се непосредно и обавезују све послодавце који су у време закључења колективног уговора били учесници колективног преговарања.

Теренски додаток представља додаток за време боравка полицијског службеника на терену и право на додаток на плату по основу теренског додатка спада у категорију права по основу рада зајамченог Уставом и Законом, па је другостепени суд правилно закључио да се тужена као послодавац не може ослободити обавезе да плати накнаду за несумњиво обављени рад чији је начин исплате регулисан напред наведеним одредбама материјалног права. Предмет парнице је имовинскоправни захтев ради накнаде штете на име неисплаћеног теренског додатка, реализованог фактичким радом изван службених просторија и боравком на терену, по налогу овлашћеног лица и према дневном распореду рада, па су се стекли услови за исплату накнаде трошкова по наведеном основу, јер је тужена као послодавац у обавези да непосредно примењује посебан колективни уговор (важећи у спорном периоду) донет у складу са законом и одредбе Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица.

Код утврђене чињенице да тужена није тужиоцу исплатила накнаду трошкова рада и боравка на терену, то је по оцени Врховног суда правилан закључак нижестепених судова да је тужена својим незаконитим радом (неисплаћивањем накнаде по основу теренског додатка у спорном периоду) тужиоцу проузроковала штету, коју је у обавези да накнади на основу чл. 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Притом је правилно другостепени суд, одлучујући о висини тражене накнаде, оценио правну природу ове наканде, односно сврху ради које је установљена и преиначио првостепену пресуду утолико што је тужиоцу за рад извршен изван службених просторија, односно на терену, а по налогу овлашћеног лица, према дневном распореду рада досудио накнаду чија је висина утврђена из друге варијанте налаза и мишљења вештака.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић